

U prilogu su primjedbe na prijedlog Hrvatskoga pravopisa.
Molim potvrdu primitka!
Z. Jakobović

Prof. dr. sc. Zvonimir Jakobović
Vugrinščak 1
10430 SAMOBOR
098-220-401
zvonimir.jakobovic@zg.t-com.hr

3. svibnja 2013.

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

Poštovani!

Na vaš poziv dajem nekoliko primjedbi na predloženi *Hrvatski pravopis*, koje se odnose na sastavnice pisanja preporučene međunarodnim, europskim i hrvatskim normama te smjericama EU, a neke ozakonjene hrvatskim *Pravilnikom o mjernim jedinicama* na osnovi *Zakona o mjeriteljstvu*.

Primjedbe su u najboljoj namjeri, jer bi bilo žalosno da suvremeni hrvatski pravopis daje preporuke koje nisu u skladu s navedenim dokumentima.

Šteta što je javna rasprava o pravopisu tako kratka, što nisu organizirana savjetovanja, rasprave, okrugli stolovi i sl.

Za svako tumačenje ostajem na raspolaganju na navedenoj e-adresi ili telefonu.

Uz pozdrave,

Z. Jakobović

Osnovni podatci:

Zvonimir Jakobović, umirovljeni fizičar, leksikograf i veleučilišni profesor, autor brojnih radova i nekoliko knjiga, nekih iz područja mjeriteljstva i strukovnoga nazivlja (*Leksikon mjernih jedinica*, *Leksikon mjernih veličina* i dr.), dugogodišnju urednik *Tehničke enciklopedije* i glavni urednik *Tehničkoga leksikona LZMK*.

Primjedbe na poglavlje *PRAVOPISNI ZNAKOVI*

1) U vašim primjerima brojevi su **neispravno** napisani kurzivnim (kosim) brojkama.

Tvrdnja: Norma izrijekom kaže da se brojevi pišu **uspravnim brojkama**, bez obzira na ostali tekst!

Vidi: [2] članak 7.3.1.

Napomena: Kurzivnim brojkama pišu se položajne oznake, tzv. *pozicije*, na tehničkim crtežima, kartama, grafikonima i sl.

2) U vašim primjerima znakovi mjernih jedinica su **neispravno** napisani kurzivnim slovima.

Tvrdnja: Znakovi mjernih jedinica obvezno se i **ozakonjeno** pišu **uspravnim propisanim slovima**, bez obzira na ostali tekst.

Vidi: [1], [2] članak 7.2.1, [4], [5]

3) U vašim primjerima upotrebljava se **neispravan** naziv „oznaka mjerne jedinice“, iako *oznaka* (engl. *mark*, *characteristic* i dr.) znači mnogo toga različitog.

Tvrdnja: Ispravan naziv je **znak mjerne jedinice** (engl. *symbol for unit*).

Vidi: [1], [5]

Napomena: Na istoj stranici ipak upotrebljavate ispravan naziv *matematički znak*!

4) U vašim primjerima **neispravno** se upotrebljava kao znak množenja slovo *iks* (*x*)!?!

Tvrdnja: Jedan od znakova množenja je **množni križić** (\times).

Vidi: [3], točka 2-9.5, [5]

Napomena: a) Prema vašim savjetima umnožak veličina *x* i *y* pisao bi se: $x \times y$. a kub veličine *x* bi učenicima trebalo rastumačiti kao $x^3 = x \times x \times x$, itd. !?!

Jasno je da se to ispravno piše: $x \times y$, tj. $x^3 = x \times x \times x$, itd.

b) Trebalo bi navesti kao znakove množenja točku u sredini retka i mali razmak ($a \cdot b = a b$)

5) Brojevi kojim se označuju sati i minute odvaja se prema međunarodnoj normi **samo dvotočkom**, nikako točkom (jer bi to u engleskom govornom području značilo decimalni broj!), dakle 19:30, ali **nikako** 19.30 (kako se, na žalost, to često vidi!).

Vidi: [5]

6) Najkraću crticu u sredini retka netočno nazivate *spojnicom* (nažalost, to nije jedini primjer), iako je njezin tipografski naziv *diviz* (prema lat. *divisio*: dijeljenje, razdioba), što bi hrvatski bilo *razdjelnica*, *rastavnica* ili sl.

Vidi: [6]

Napomena: Ne upozorava se na najmanje tri vodoravne crtice u sredini retka: *crticu* ili *diviz* (-), matematički *minus* (-) koji je dugačak kao i znak *plus* (+) i *crtu* (—). Nerazlikovanje pri pisanju uzrokuje česte zabune, npr. da se *diviz* rabi umjesto *matematičkog minusa* i dr.

7) U članku *Crtica*, primjer *d*): **neispravno** se upućuje da se raspon brojevanih vrijednosti piše crtom.

Tvrđnja: Raspon brojevanih vrijednosti označava se riječju *do* ili trotočkom (...), dakle **30 do 45 minuta** ili **30...45 minuta**.

Navod **30 – 45 minuta** mogao bi se razumjeti kao „30 minus 40 minuta“!!!

Vidi: [3]

Napomena: To se zbog jednostavnosti ne odnosi na nedvojbene raspone iskazane cijelim brojevima, kao što su brojevi kalendarskih godina, stranica, svezaka, ljudi, stvari i sl.

8) U primjeru *f*) stoji nelogičnost: „Međunarodne norme standardiziraju“.

Tvrđnja: Ono što je u engleskom i nekim drugim jezicima *standard* (i izvedenice), to je u hrvatskom i nekim drugim jezicima *norma* (i izvedenice), dakle treba: **Međunarodne norme normiraju**, ili bolje: **Međunarodne norme preporučuju**.

Vidi: [7], [8]

Napomena: To je i hrvatska norma, nizovi C i D su zastarjeli, norma rabi nazive *niz*, a ne *serija*, *format*, a ne *veličina*, stoga treba stajati:

Hrvatska norma HRN ISO 216:2008 preporučuje formate papira:

– glavni niz A,

– dopunski niz B.

#####

Izvori

- [1] *Pravilnik o mjernim jedinicama*. NN br. 2, od 4. siječnja 2007. (na osnovi *Zakona o mjeriteljstvu*, NN br. 163, od 16. listopada 2003.)
- [2] Hrvatska norma *HRN ISO 80000-1; Veličine i jedinice – 1. dio: Općenito* (slijednik bivših normi HRN ISO 1000 i HRN ISO 31)
- [3] Hrvatska norma *HRN ISO 80000-2; Veličine i jedinice – 2. dio: Matematički znakovi i simboli*
- [4] Smjernice EU: *CONSLEG:1989L0181 – 09/02/2000*.
- [5] Zvonimir Jakobović, *Leksikon mjernih jedinica*. Školska knjiga, Zagreb 2008. (4. izdanje).
- [6] Franjo Mesaroš, *Grafička enciklopedija*, Tehnička knjiga, Zagreb 1971.
- [7] Z. J., *Standard i norma u nazivima normi*. Mjeriteljski vjesnik, 9(1991)6, str. 1415-1417.
- [8] Z. J., *Nazivi norma ili standard*. Svijet po mjeri, 2(2013)1, str. 101-103.